

De Barcelona a Copenhaguen

- Europa ha donat exemple amb el compromís de reduir les emissions de CO2, però falta finançar-ho

JOSEP BORRELL*

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 27.10.09

Barcelona serà la setmana que ve la seu de l'última reunió preparatòria de la cimera que, al desembre a Copenhaguen, ha de buscar un gran acord mundial que prengui el relleu del protocol de Kyoto en la lluita contra el canvi climàtic. Barcelona serà així l'última estació d'una negociació que va començar a Bali i que ha continuat a Bonn i Bangkok. Més de 4.000 experts i representants de tots els països miraran de redactar un text que serveixi de base a l'acord de Copenhaguen. Però la seva tasca es presenta difícil, especialment des del punt de vista de la contribució dels països rics a l'esforç d'adaptació que han de fer els països pobres a les conseqüències, que en part ja són inevitables, de l'escalfament atmosfèric.

El Banc Mundial estima que els països industrialitzats haurien d'aportar, segons els possibles escenaris d'evolució del clima, entre 75.000 i 100.000 milions de dòlars a l'any fins al 2050 per finançar aquest esforç. I aquests recursos són crítics perquè els països en desenvolupament puguin afrontar l'augment de les sequeres, la caiguda de la productivitat agrícola i l'extensió de les malalties que patiran.

El canvi climàtic apareix així com un problema gegantí d'equitat planetària. Si a l'atmosfera hi cap una quantitat limitada de gasos que en provoquen l'escalfament, s'ha de determinar com es reparteix aquest bé

públic global del qual fins ara uns han utilitzat i abusat més que uns altres. Les xifres són eloqüents: els països pobres patiran més del 75% del mal causat pel canvi climàtic, mentre que els països rics són els causants de dos terços de les emissions acumulades de CO₂ des del principi de l'era industrial.

I si no es respecta un principi d'equitat, no serà possible arribar a un acord a Copenhaguen. Fins ara el camí per sortir de la pobresa ha passat per un desenvolupament intensiu de la combustió de carboni, i aquest camí està definitivament tancat si es vol evitar una catàstrofe climàtica. Però la reducció del consum d'energia s'ha de demanar als que la malbaraten. Si els americans canviessin els seus cotxes 40 milions de 4 x 4 i altres vehicles *energívors* per altres que consumissin la mitjana europea s'estalviarien 142 milions de tones de CO₂ anuals, equivalents a les emissions generades per subministrar un consum bàsic d'electricitat als 1.600 milions d'éssers humans que encara no hi tenen accés.

L'acord de Copenhaguen no ha de ser solament sobre la mitigació del procés fixant límits a les emissions de cada país, sinó també sobre el finançament de l'adaptació dels països més afectats. Pel que fa a la mitigació, Europa ha donat l'exemple amb el seu compromís de reduir les seves emissions el 20%, i fins al 30% si hi ha un acord internacional ampli. Però pel que fa al finançament de l'adaptació s'ha de lamentar la confusió entre els estats membres, fins ara incapaçs d'arribar a un acord.

El problema és que la confrontació entre països desenvolupats i països pobres o emergents es reproduïx, a una altra escala, dins de la Unió Europea. Els nous estats membres són molt dependents del carbó i s'hi

neguen a contribuir depenent dels seus elevats nivells d'emissió, que és el criteri que la Unió Europea defensa en les negociacions mundials. L'impacte de la crisi no facilita les coses, i els països de l'Est que n'estan durament afectats, demanen exempcions i moratòries, o que les contribucions siguin «voluntàries», cosa que rebutgen els antics estats membres, particularment Alemanya i el Regne Unit.

La Comissió sap que no és possible esperar que la Xina, l'Índia o el Brasil arribin a un acord que no inclogui ajudes financeres als països pobres. Per això proposa aportar 15.000 d'aquests 100.000 milions que calcula el Banc Mundial, mentre que el Parlament Europeu acaba de votar la petició d'almenys 30.000 milions perquè el compromís europeu estigui a l'altura del lideratge que volem exercir en matèria de canvi climàtic. Haurà de ser el Consell Europeu a la seva reunió d'aquesta setmana el que trobi un compromís, però el temps apressa i la posició europea es debilita, mentre altres interrogants apareixen a l'horitzó amenaçant el resultat de Copenhaguen.

El primer interrogant és la possibilitat, avançada per alguns climatòlegs com els de la Universitat de Kiel, que l'escalfament marqui una pausa i que les temperatures disminueixin durant uns 10 o 20 anys. Una perspectiva menys preocupant pot ser una excusa per deixar per a més tard les necessàries, i doloroses, adaptacions a un problema de fons que subsistirà més allà de les modulacions conjunturals.

El segon és l'emergència cada vegada amb més força de la idea d'un impost-carboni a les fronteres de la Unió Europea que gravi les importacions de productes depenent del carboni que s'hagi generat a l'hora de produir-los. Una manera d'evitar la competència deslleial entre

països, segons uns, o una forma de proteccionisme verd, segons uns altres. Pel bé de tots, desitgem que Barcelona inspiri els que discutiran totes aquestes espinoses qüestions.

* Expresident de la Comissió de Desenvolupament del Parlament Europeu.